

Hilkka Kasurinen

Teatteri Törmäyksen kuulumisia

Teatteri Törmäys kokoontuu syyskuun lopussa koko sunnuntaipäiväksi Valkeaan taloon harjoittelemaan pieniä sketsejä ja pitämään samalla luovaa toimintaa vireessä. Keskusteltiin teatterin toiminnasta ja sen jatkuvuudesta. Sointu ohjasi pieniä voimisteluliikkeitä. Se tuntui virkistävältä. Katsoimme videolta konferenssissa esittämääme delfiinipelastajaa. Tuli hyvä mieli sen onnistumisesta.

Teatteri Törmäys on pieni perhepiiri, jossa pohditaan perheen sisäisiä asioita. Teatteri jatkaa toimintaansa, mutta harjoitukset ovat harvoin. Ihmisen elämänkaari on monimutkainen. Yritämme tehdä päivän elämästä kerralla – elää päivän kerrallaan, niinkuin sanonta kuuluu. Ja unelmoin huomista.

Uutta teatteriesitystä ei vielä olla suunniteltu. Kerrataan vanhaa ja tehdään niihin osiin muutoksia niinkuin elävässä elämässä.

Omasta puolestani olen ylpeä, että meillä on hyvä kotoinen Teatteri Törmäys. Justiina toivoo samaa teiltäkin.

Mitä enemmän annatte meille tukea ja kannustusta, sitä enemmän saatte meidät innostumaan ja tekemään hyvää teatteria. Ollaan iloisia ja toivotaan kaikille parasta ja yrittämisen halua. Terveisin Justiina!

TUNTOSARVI 22. vuosikerta, ISSN 0358-2280

Julkaisija: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00280 Helsinki.
Puhelin (09) 549 5350, tekstipuhelin (09) 5495 3526.

Päätoimittaja: Leena Turunen **Toimittaja:** Raili Karisaari

Toimitusneuvosto: Eero Vartio, Martti Avila, Marja Heinonen, Raili Karisaari, Anita Palo, Marja-Leena Roponen, Eila Särkimäki, Leena Turunen.

Vuosikerta 150 mk. Lehti ilmestyy 11 kertaa vuodessa isokirjoituksella, pisteillä, hidassäänitteinä, videona sekä ruotsinkielisenä käännöksenä.

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry.

Marraskuu 11/1996

Fysioterapeutti Marjut Saresvaara (vas) opettaa Kauko Ronkaiselle oikeaa hierontatekniikkaa. Potilaan roolissa Seija Haavisto.

* **Hierojien ja kuntohoitajien täydennyskurssi Arlainstituutissa.**

Sivu 10.

* **Mitä on kehitysprofiilityö?**

Sivu 4

* **Perhekommunikaatio keskustelun aiheena.**

Sivu 12.

Tässä lehdessä

Pääkirjoitus: Mistä rahaa toimintaamme?.....	2
Kehitysprofiili apuna kuurosokeiden kuntoutuksessa.....	4
Ikääntyvät ja Eurooppa.....	6
Kuuro nainen etsii tasa-arvoa.....	7
Implanttileikkauksista hyviä kokemuksia.....	8
Kuntohoitajat täydennyskoulutuksessa.....	10
Lahtinen/Palmer: Toimintaa kuurosokeiden puolisoille.....	12
Hilkka ja Pekka Kasurinen: Yhdessä onnellinen elämä	12
Pirkko Virtanen alue-sihteeriksi.....	13
Syysmuotia.....	14
Lakia selkokielellä.....	15
Lukijoiden postia:.....	16
Pekka Juusola Iris Alkio Vieno Hyttinen Seija Troyano Hilkka Kasurinen	

Mistä rahaa

Vuosi 1996 on lopuillaan ja olemme valmistautumassa joulukuussa pidettävään syyskokoukseen, jonka yhteydessä vietämme myös yhdistyksemme 25-vuotisjuhlaa.

Ensi vuoden alustava toimintasuunnitelma ja talousarvio ovat valmiina syyskokouksen käsittelyä varten. Syyskokoukseen osallistujat päättävät, vastaako esitetty toimintasuunnitelma niihin toiveisiin ja tarpeisiin, joita jäsenillä ja muilla yhdistyksen palvelujen piirissä olevilla kuurosokeilla tällä hetkellä on. Toiveet ja tarpeet voivat muuttua ajan myötä ja tämä puolestaan vaikuttaa toiminnan suunnitteluun.

Yhdistyksemme toiminnan kehittämiseen ja suuntaamiseen vaikuttavat myös rahoittajatahot eli se, minkälaisia toimintoja kukin rahoittaja voi maksaa. Eri rahoittajatahot pyrkivät toiminnassaan työnjakoon ja päällekkäisyyksien välttämiseen. Yhdistyksen toiminnan suurimmat rahoittajat ovat Kansaneläkelaitos (Kela), Raha-automaattiyhdistys (RAY), kunnat ja keskussairaalat.

toimintaamme?

Eri yksiköiden rahoitusrakenne on erilaisen riippuen kunkin tekemän työn sisällöstä ja palvelujen saajista.

Esim. Jyväskylän kuulonäkövammaisten lasten kuntoutuskeskuksen suurin rahoittaja on Kela, jonka rahoituksella järjestetään kuntoutuskursseja lapsille ja heidän perheilleen. RAY:n rahoituksella tehdään kotikuntatyötä ja keskussairaalat puolestaan maksavat kuntoutusohjausta.

Tampereen Asumis- ja toimintakeskuksen rakentamisesta ja peruskorjaamisesta maksaa RAY 70 %:a ja toiminnan kulut katetaan kuntien maksuista ja asukkaiden vuokrilla ja maksuilla. RAY ja Kela puolestaan osallistuvat kurssitoiminnan järjestämiseen.

Aluesihteeritoiminnan rahoittavat suurimmaksi osaksi RAY ja keskussairaalat ja kurssien osalta Kela.

Keskustoimisto eli ns. varsinainen toiminta puolestaan rahoitetaan lähes kokonaan RAY:n avustuksella.

Kullekin rahoittajataholla on seuraavaa toimintakautta varten laa-

dittava hakemukset hyvissä ajoin ennen vuoden vaihdetta; esim. Kelan hakemusaika on kesäkuun loppuun ja RAY:n syyskuun loppuun. Vaikka hakemukset toimitaankin rahoittajille jo näin aikaisin, on syyskokoukselle vielä mahdollisuuksia vaikuttaa toimintasuunnitelman sisältöön. Syyskokouksen jälkeen alamme odottaa hakemusiimme vastauksia, jotka saamme yleensä vuoden vaihteen jälkeen.

Vaikea taloudellinen tilanne on vaikuttanut kiristävästi myös rahoittajien mahdollisuuksiin osallistua erilaisten toimintojen rahoittamiseen. Yhdistyksemme saama tuki on kuitenkin kehittynyt myönteisesti turvaten toimintamme suunnitelmallisen kehittymisen vastaamaan yhä paremmin jäsenten ja muiden palvelujen käyttäjien toiveita.

Virallisten rahoittajien lisäksi saamme vuosittain tukea myös lahjoittajilta, jotka antavat tukeaan joko tiettyyn määrättyyn tarkoitukseen tai haluavat tukea kuurosokeustyötä yleensä. Lahjoitukset ovat tervetullut lisä toiminnan uusien muotojen kehittämiseen.

Kehitysprofiili apuna kuurosokeiden kuntoutuksessa

Tanskalainen **Inger Rødbroe** on yksi Pohjoismaiden nimekkäimpiä kuurosokeiden ja kuntoutuksen asiantuntijoita. Hän työskentelee Ålborgin koulussa lähellä Dronninglundia. Inger Rødbroe on kehittänyt työn pohjaksi kehitysprofiilia, joka on kuurosokeiden diagnosoivan kuntoutuksen mallina Pohjoismaissa. Yhteistyökumppani tässä työssä on ollut erityispsykologi **Anne Nafstad** Norjasta. Osa heidän työstään on julkaistu NUD:n työtekstisarjassa (no 22). Työ saadaan loppuun lähiaikoina.

Inger Rødbroe luennoi NUD:n kurssilla Dronninglundissa, jonne oli kokoontunut kuurosokeiden aikuisten työntekijöitä. Yksi kurssilaisista oli Kuurojen Palvelusäätiön Jyväskylän toimipisteen johtaja **Risto Ojala**, joka kyseli Inger Rødbroelta kehitysprofiilityöstä.

Mitä kehitysprofiilityö on ja miten se on mennyt eteenpäin?

–Kehitysprofiilia käytetään kuurosokeiden diagnosoinnissa ja kuntoutuksessa. Siitä voi olla hyötyä muillekin monivammaisryhmille, kaikille, joilla vamma vaikeuttaa normaalin kommunikaation kehittymistä.

Kehitysprofiili auttaa suunnittelemaan kuurosokean kuntoutusta. Kehitystasojen perusteella voidaan selvittää, mihin suuntaan kuurosokean kasvatusta, kuntoutusta, koulutusta, ym toimia on jatkettava ja mihin seuraavaksi on kiinnitettävä huomiota. Kehitysprofiilin avulla voi nähdä, mistä kuurosokea on kiinnostunut ja mihin hänellä on taipumuksia ja kiinnostusta. Se vaatii käyttäjältään ajattelua ja luovuutta.

Kehitysprofiilin ensimmäinen osa julkaistaan vuoden 1997 alussa. Senjälkeen valmistuu kaksi muuta osaa. Kehitysprofiilityö on ollut tekijöittensä yritys saada järjestelmällistä tietoa kuurosokeudesta. Sen tekijät ovat oppineet paljon monilta tahoilta niin kuurosokeustyön sisällä kuin sen ulkopuolella.

Mitkä asiat ovat nyt ajankohtaisia kuurosokeille itselleen, heidän vanhemmilleen sekä työntekijöille?

–Kuurosokean kehitys tapahtuu lähiaistien kautta. Sen jälkeen he voivat hyötyä kaukoasteista; kuulosta ja näöstä. Kuurosokeiden työssä on tukeuduttu liikaa näihin heidän heikkoihin aistikanaviinsa.

Inger Rødbroe luennoi NUD:ssa kuurosokeiden työntekijöille.

–Palvelujen välille on saatava ajallinen eli kronologinen yhteys kuin "punaiseksi langaksi". Palvelujen jatkuvuus jasaanti taataan henkilöstöä kouluttamalla ja työnarvioinnilla. Myös vanhemmat tarvitsevat koulutusta. Yksi tärkeä asia on kommunikaation opettaminen.

–Yhteiskuntaakin pitää kouluttaa, jotta se ottaisi kuurosokean huomioon ihan tavallisena ihmisenä, jolla on inhimilliset tarpeet. Kuurosokeat tarvitsevat enemmän saadakseen yhtä paljon kuin muut. He tarvitsevat henkilökuntaa enemmän kuin muut vammaisryhmät, sillä he voivat kommunikoida yleensä vain yhden ihmisen kanssa kerrallaan.

Millainen on kuurosokeiden toimipisteiden ja kuurosokeiden omaisten suhde ja yhteys?

–On arvokasta, että on aktiivisesti toimivia vanhempia, jotka vaikuttavat viranomaisiin ja yhteiskuntaan. Heitä kuullaan paremmin kuin palvelujen tarjoajia, jotka puoles-

taan voivat antaa vanhemmille tarpeellisia perustietoja. On tärkeää, että vanhemmat ja palvelujen tuottajat toimivat yhdessä.

–Vanhempien tehtävä on tukea aikuistuvan lapsensa itsenäistymistä. Lapsen sitominen vanhempiinsa esim. taloudellisten etujen vuoksi estää itsenäistymistä. Kuurosokeat tarvitsisivat "puolustusasianajajia", jotka vaikuttaisivat niin, että kaikki saisivat tietyt peruspalvelut. Vanhemmilla ei aina ole riittävästi voimia taistella lastensa oikeuksien puolesta. Kuurosokealla voisi olla "uskottu henkilö", perheen ulkopuolinen luotettava ihminen, joka valvoisi hänen etujaan. Englannissa on tällainen järjestelmä ja tulokset ovat hyviä.

Mikä on tuorein myönteinen kokemus työssäsi?

–Olen kokenut, miten voimakkaasti kehitys on mennyt eteenpäin. Kuurosokeat ovat aktivoituneet ja oppineet olemaan hyvä vuorovaikutusosapuoli. Kun sosiaalinen vuorovaikutus alkaa sujua kuurosokean kanssa, muukin kehitys lähtee pyörimään kuin lankakerä. Sen jälkeen saamme kaiken kuin lahjaksi: kuurosokea alkaa tutkia ympäristöään, luoda ihmissuhteita ja kommunikaatio kehittyy. Ratkaisevaa on ollut langan pää löytyminen. Kehitysprofiilityö on auttanut huomaamaan sen: tässä se on ja tästä alkaa kehitys.

(Risto Ojalan haastattelun editointi LT.)

Ikääntyvät ja Eurooppa

Euroopan unionin maissa elää 366,5 miljoonaa ihmistä. Näistä 15 prosenttia on yli 65 vuotiaita. Ikäihmisten osuus kasvaa, koska ihmisten elinikä on tämän vuosisadan aikana huomattavasti pidentynyt. Miehet elävät nykyisin keskimäärin 72 vuotiaiksi ja naiset 78 vuotiaiksi. Ei siis ihme, että tämän valtavan ikäihmisten joukon eteen on tehtävä viisaita päätöksiä.

Euroopan unioni on tehnyt ikääntyneitä koskevan ohjelman, joka kiinnittää huomiota työvoiman vanhenemisesta johtuviin ongelmiin, eläkkeelle siirtymiseen sekä aktiivisen eläkeväestön rooliin yhteiskunnassa. Muita mielenkiinnon kohteita ovat vanhojen naisten asema ja sen parantaminen muiden avustajien riippuvaisten vanhusten hoito sekä solidaarisuuden vanhvistaminen eri sukupolvien välillä. Kysymykset seuraavat toistaa, mistä löytyy vastaus kaikkiin kysymyksiin?

Euroopan komissio tukee tällä hetkellä monia verkostoja, jotka hoitavat ikääntyneiden asioita. Yksi näistä verkostoista on Eurolink Age.

Eurolink Age edistää Euroopan unionissa niiden asioiden kehitystä, mitkä ovat tärkeitä ikäihmisten kannalta. Tällä hetkellä on meneillään aktiivinen työ mm. ikärasismia vastaan. Eurolink Age toivoo, että Euroopan unionin perussopimukseen liitetään julistus ikäihmisten, vammaisten sekä muiden syrjäytymisvaarassa olevien oikeuksista.

Eurolink Agen mielestä kansalaisjärjestöt tuovat kansalaisten näkökulmaa ja mielipidettä esille monissa asioissa. Senvuoksi kansalaisjärjestöt pitäisi tunnustaa kolmanneksi yhteistyötahoksi samalla tavoin kuin työnantaja- ja työntekijäjärjestöt.

Eurolink Agen hallituksessa on yksi edustaja kaikista EU-maista. Suomen edustaja on vanhustyön keskusliiton toiminnanjohtaja Pirkko Karjalainen. LT.

Lähde: Eurooppaviesti 3/96.

Kuuro nainen etsii tasa-arvoa

Kuurojen Yhteisön naiset -seminaari järjestettiin Valkeassa Talossa Helsingissä 18.-20. lokakuuta. Seminaarin ensimmäinen päivä oli omistettu kuurojen naisten elämälle Suomessa, toinen päivä tarkasteli Euroopan tilannetta ja kolmas päivä oli "kansainvälisten naisten päivä". Seminaari koostui luennoista ja ryhmätöistä.

Monissa luennoissa kävi ilmi, että nainen on vielä kaukana tasa-arvosta. -Miehet ovat naisia useammin päätöksentekijän asemassa ja he tekevät myös naisia koskevia päätöksiä, sanoi Kuurojen Liiton toiminnanjohtaja **Liisa Kauppinen** päätöspuheessaan. -Monissa maailman maissa naiset tekevät raskaat työt, viljelevät maata ja hoitavat karjaa. Kehitysmäihin vieään eri alojen koulutusta, miesneuvojat neuvovat miehiä, jotka eivät ymmärrä maanviljelyksestä mitään, Kauppinen totesi.

YK tukee tasa-arvoa

Yhdistyneet Kansakunnat perusti naisten asemaa käsittelevän toimikunnan jo 1946. Sen jälkeen komiteat ovat seuranneet toisiaan:

naisten syrjinnän poistaminen, naisten aseman parantaminen, YK:n naisten kehitysrahasto, YK:n kansainvälinen naisten asemaa edistävä tutkimus- ja koulutuskeskus. Komiteoilla on ollut tavoitteita ja luettelo on pitkä ja vakuuttava. Naisten asemassa ei niiden työstä huolimatta ole tapahtunut ratkaisevaa parannusta.

Naisten tiedettävä oikeuksistaan

Yhdistyneitten Kansakuntien aloitteesta on muutaman vuoden välein järjestetty kansainvälisiä naisten konferensseja. Niiden tavoitteista kertoi nykyinen Kuurojen maailmanliiton pääsihteeri Carol-Lee Aquiline. -Nairobien konferenssi 1985 keskittyi tulevaisuuteen ja listasi kuuden kohdan ohjelman. Lainsäädännön kehittäminen ei riitä, vaan naisten on saatava myös tietää omat oikeutensa. Heille on kerrottava oikeudesta omistaa maata, ottaa lainaa ja vakuuttaa omaisuutensa ilman miehen hyväksyvää allekirjoitusta, Aquiline totesi.

-Naisella on oikeus terveyteen ja oikeus oman kehonsa hallintaan. Mm. naisten ympärileikkaukset on kiellettävä. Rauhan rakentajina naiset ovat avainasemassa ja heidän on hyväksyttävä sodassa rauhan lähettiläiksi. Naisille on taattava oikeudet myös poliittisella sektorilla sekä taloudessa. LT

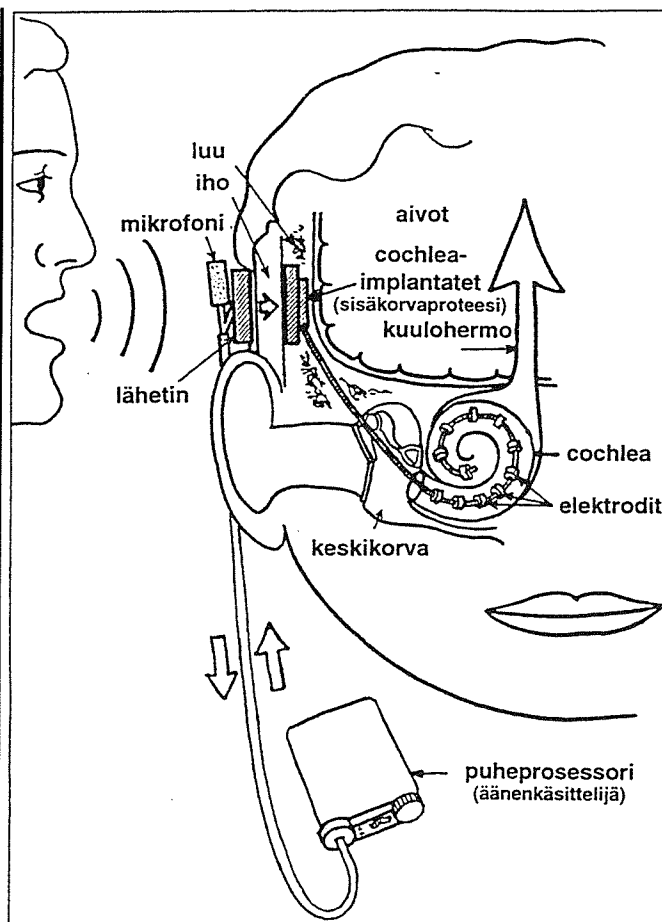
Implanttileikkauksista hyviä kokemuksia

Sisäkorvaproteesista käytetään nimitystä implantti, suora käänös suomen kielelle on sisään asettaminen, istuttaminen. Ensimmäiset implanttileikkaukset tehtiin Suomessa 1984. Vasta tällä vuosikymmenellä leikkausten suosio on kääntynyt reippaasti kasvuun.

Alan asiantuntijat saivat lisäkoulutusta implantin käytöstä Turussa viime syyskuussa. Suomen Kuurosokeat ry:stä olivat mukana psykologi Anni Lausvaara sekä erityisopettaja Eeva-Maija Joonavuorenmaa, molemmat Kuurosokeiden lasten kuntoutuskeskuksesta Jyväskylästä.

Implanttikoulutuksen järjestäjänä oli Turun yliopistollisen keskussairaalan kuulokeskus. Koulutusraportissaan Anni Lausvaara ja Eeva-Maija Joonavuorenmaa kertovat kokemuksiaan ja antavat implanttietoa lukijoillemme.

Sisäkorvaproteesi asennetaan leikkauksella. Implanttiosa asetaan sisäkorvan simpukkaan. Korvalehden taakse sijoitettava mikrofoni kerää äänet ja johtaa ne prosessoriin, joka on noin savuke-rasian kokoinen.

Proessori hoitaa aistinsolujen tehtävän ja muuntaa äänen sähkösignaaleiksi.

Ääni kulkee takaisin lähettimeen, joka on sijoitettu hiusten joukkoon ja kiinnittyy magneetilla hiuspohjaan. Ihon ja luun läpi ääni kulkeutuu siimahäntään, joka vie impulssit sisäkorvaan. Äänisignaalit ärsyttävät kuulohermoja ja saavat aikaan aistimuksen äänestä.

Suomessa ja maailmalla

Leikkausten määrä on Suomessa kasvanut nopeasti sen jälkeen, kun vuonna 1994 saatiin käyttöön uudenaikaiset, monipuolisemmat laitteet. Elokuuhun mennessä leikkauksia oli tehty kaikissa yliopistollisissa keskussairaaloissa yhteensä 25 potilaalle. Aikuisista kolmella on Usherin syndrooma. Implantaatioita on tehty myös lapsille.

Myös Ruotsi aloitti leikkaukset vuonna 1984 ja nyt leikattujen määrä on 170, joista 40 on lapsia. Lasten suositeltavana ikinä pidetään 2-5 vuotta. Englannissa leikkauksia on tehty 130 lapselle ja USA:ssa määrä on jo tuhansissa. Merkille pantavaa näiden maiden tilastoissa oli Usher-asiakkaitten erittäin vähäinen määrä.

Hyviä tuloksia

Implanttileikkauksia on suoritettu eri maissa runsaasti ja niistä on saatu hyviä tuloksia. Mutta mikään uusi ei suju ongelmitta: kuntoutuksessa on tullut esille, että laitteistot voivat joskus aiheuttaa ongelmia, kuulohermo ei toimi, ympäristö ei anna virikkeitä ja ilmenee lisäksi muita ongelmia, jotka eivät aiheudu implantista. Ne voivat olla sellaisia oppimisvaikeuksia, joihin implantti ei tuo ratkaisua.

Leikkausten jälkeen potilailla on joskus ilmennyt esim. tasapaino-

häiriöitä ja erilaisia tulehduksia. Alle viisivuotiaina implantoidut lapset, joilla ei ole muita erityisongelmia, ovat saavuttaneet 3-4 vuodessa toimivan puhe-, kuulo- ja kommunikaatiotaidon.

Miten käy identiteetin?

-Millainen identiteetti implantoidulle henkilölle muodostuu ja miten hänen viittomakielensä säilyy, kyselee Markku Jokinen Helsingin kuulovammaisten koulusta.

Kaikki muutkaan eivät varauksetta ole ainakaan kovin varhaisten leikkausten kannalla. Kuulovammaisten lasten vanhempain liiton puheenjohtaja Maija Virpiranta-Salo on sitä mieltä, että sisäkorvaproteesileikkauksia ei pitäisi tehdä alle 15-vuotiaille syntymäkuuroille tai varhaisvaiheessa kuuroutuneille lapsille.

Vastaamatta jäi kysymys: miksi ei?

(Anni Lausvaaran ja Eeva-Maija Joonavuorenmaan raportin perusteella koonnut LT.)

Muistathan!

TV1 lähettää uudenvuoden aattona, 31.12. elokuvan "Ihmeidentekijä". Tämä amerikkalainen elokuva kertoo maailman kuuluisimmasta kuurosokeasta, Helen Kelleristä ja hänen opettajastaan Annie Sullivanista. Elokuva alkaa klo 15.20.

Kuntohoitajat ja hierojat täydennyskurssilla Arlainstituutissa

Joukko näkövammaisia kuntohoitajia ja hieroja osallistui lokakuussa Arlainstituutin järjestämälle täydennyskurssille. Kurssin tarkoituksena on tukea itsenäisesti työskentelevien hierojien ja kuntohoitajien ammattitaitoa, parantaa työmenetelmiä ja antaa heille alan uusinta tietoa.

–Tämä on erittäin aktiivinen joukko. Monet ovat olleet mukana joka vuosi, kurssien perustamisesta asti, kertoo kurssin vastaava **Raili Liitsola** oppilaistaan.

–Kaksi päivää kestäväällä kurssilla käytiin läpi asioita, joita kukin heistä oli työssään kohdannut. Kurssin opettaja fysioterapeutti **Marjut Sa-resvaara** Tampereelta näytti, missä sijaitsevat hartiasseudun kipupisteet eli triggeripisteet ja miten niitä käsitellään. Kukin oppilaista sai vuorollaan olla sekä potilaan että hoitajan roolissa.

Kurssilla tutustuttiin myös uudensuolaisiin anatomisiin työtuoleihin, joiden avulla työskentelyn saa tuntumaan miellyttävämmältä ja vähemmän rasittavalta.

Täydennyskoulutusta tarvitaan

Hilkka Hyötylä on valmistunut hierojan ammattiin vuonna 1981.

–Siitä ajat ovat muuttuneet, samoin työmenetelmät, Hilkka toteaa.

–Tulin tänne saamaan tietoa uusista hierontamenetelmistä. Näille kursseilla pitäisi käydä joka vuosi. Suurimpana ongelmana on tulkin käyttö; tulkitunnit eivät millään tahdo riittää kouluttautumiseen.

Myös **Oiva Maksimainen** kaipaa lisätietoja. Hän osallistui viime vuonna vastaavanlaiselle kurssille ja aikoo olla mukana joka vuosi.

Nämä täydennyskurssit ovat myös tärkeitä sosiaalisia tapahtumia; tavataan toisiamme ja yhdessä keskustellaan työhön liittyvistä ongelmista, muut kurssilaiset toivat.

Kuulon ja näön puuttuminen vaikeuttavat hierojan ja asiakkaan välistä kontaktia. Esimerkiksi ensihaastattelu jää usein vain asiakkaan ja tulkkaavan henkilön väliseksi keskusteluksi. Opettaja **Arja Mustonen** antoi hyviä ideoita siitä, miten kommunikointi asiakkaan kanssa voisi toimia paremmin. Voidaan esimerkiksi sopia merkeistä, joilla asiakas voi viestittää hierojalle tunteuksiaan.

Kuntohoitajista lähihoitajia

Kuntohoitajien koulutus nykyisessä muodossaan loppuu. Viimeiset kuntohoitajat valmistuvat Arlainstituutista syksyllä 1997. Kuntohoitajan koulutuksen tilalle on nyt tullut sosiaali- ja terveysalan perustutkinto, lähihoitaja. Lähihoitajien koulutus aloitettiin Arlainstituutissa tämän vuoden tammikuussa.

Hierojien koulutus pysyy edelleen Arlainstituutin koulutusohjelmassa. Hierojien koulutus kestää noin vuoden ja sen lopuksi opiskelija voi suorittaa näyttökokeen. Näyttökokeella hän suorittaa ammattitutkinnon ja ammattia harjoittaessaan hänen ei tarvitse maksaa 22 prosentin arvonlisäveroa.

Raili Liitsola on huolissaan kuntohoitajien tulevaisuudesta ja työllistymisestä. –Koulutus uudistus tuottaa terveydenhuoltoalalle paljon lähihoitajia, joilla on terveydenhuollon perustiedot, mutta liian vähän ammattitietoa terveydenhuollon eri alueilta.

–Myös koulutukseen tarkoitettujen määrärahojen saattavat pienentyä jonkin verran. Tämä johtuu siitä, että aikaisemmin Arlainstituutti sai valtiolta rahaa koulutukseen. Tulevaisuudessa rahoitus tulee läänien kautta.

Itsenäiseksi yrittäjäksi

Useimmat Arlainstituutista valmistuneet hierojat ja kuntohoitajat

toimivat itsenäisinä yrittäjinä. Työllistymistuki ja starttiraha on auttanut monet heistä alkuun.

Tuula Hartikainen valmistui keväällä –91. Hän oli ensimmäisiä pitkän eli 3-vuotisen koulutuksen saaneita kuntohoitajia. Valmistuttuaan Tuula sai työpaikan Mäntyharjulta ja hän toimi reilut kaksi vuotta kuntohoitajana toisen palveluksessa. Nyt hän suunnittelee muuttoa takaisin Varkauteen. Sieltä hän aikoo hankkia isomman asunnon ja aloittaa itsenäisenä yrittäjänä.

Riittääkö kipeitä niskoja?

–Uskon, että työsarkaa riittää, sillä nykyihmiset joutuvat elämään kovassa työpaineessa. Olen kuullut monelta taholta, että ne pärjäävät jotka tekevät työnsä hyvällä ammattitaidolla. Itse pyrin riittävän täydennyskoulutuksen avulla pitämään ammattitaitoni mahdollisimman hyvänä.

Mikä tässä työssä on parasta?

–Haluan olla tekemisissä ihmisten kanssa, nähdä työni tulokset ja saada palautetta. Tässä työssä nuo kaikki toteutuvat. Tärkeimmät työvälineeni ovat kädet. Niillä pyrin korvaamaan ne puutteet, joista näkövammani vuoksi jään vaille. Ammatin varjopuoliksi voi laskea sen, että hierojan työ on fyysisesti raskasta. Oman terveyden hoitaminen on tärkeää. –Käyn itsekin silloin tällöin hierojalla, ihan vain kunnan vuoksi, Tuula toteaa. RK

Toimintaa kuuro- sokeiden puolisoille?

Tutkiessamme kuurosokeiden perhekommunikaatiota tämä kysymys on noussut esille yhä useammin. Onko mitään paikkaa tai mitään toimintaa, jonka puitteisissa kuurosokeiden puoliset voisivat kokoontua yhteen ja kertoa omista kokemuksistaan, ajatuksistaan ja tarpeistaan? Kun yhdelle perheenjäsenelle aloitetaan esim. viittomakielen opetus, niin koko perhe on mukana tässä prosessissa. Mitä se käytännössä tarkoittaa? Kuka kertoisi, millaisia tapoja ja ratkaisuja parit eri tilanteissa käyttävät? Kuka kertoisi meille perhekulttuuristamme, esim. kehon kielestä, eri tavoista kommunikoida ja opastaa.

Olisi myös aika nostaa koko perheen tarpeet esille ja järjestää avoin foorumi, jossa parit yhdessä voisivat muiden pariensa kanssa keskustella näistä asioista ja samalla tavata muita. Perheen sisällä on paljon kokemuksia ja asiantuntemusta. Meidän tulee vain järjestää otollinen aika ja paikka, jonne halukkaat voisivat tulla kertomaan ajatuksiaan. Tapaamista suunnitellaan alustavasti maaliskuulle. Asiasta kiinnostuneet, ottakaa yhteys Riittaan.

Riitta Lahtinen Russ Palmer
Puhelin (09) 579 233 iltaisin.

**Vastaus Riitan ja Russin
kysymykseen:**

Yhdessä onnellinen elämä

Jos perheessä on kuurosokea, hänestä on oltava kiinnostunut. Pitää auttaa, ottaa huomioon puutteet ja tarpeet. Useimmiten avio- puoliso saa kantaa nämä asiat. Kieliongelmat ja väärinkäsitykset voivat aiheuttaa riitojakin, jos ei ole yhteistä tapaa viestien ymmärtämiseksi. Kuurosokeus ei ole helppoa elämää. Se on taistelua omista periaatteista, joita pitäisi huomioida. Meillä kaikilla on erilaiset olosuhteet ja erilainen vamma.

Vaikka elon tietä on kuljettu yhdessä 15 vuotta, ei kommunikaatio suju niin, että voisimme keskustella vapaasti kasvokkain, huuliosta lukemalla, sormiaakkosia käyttämällä. Murre on esteenä ymmärtämiselle. Viestit ovat välillämme jokapäiväisiä, huumorilla höystettyjä – se taito meillä on ja saa pysyäkin. Se on moniin ongelmiin suuri apu. Onneksi minulla on suuta pälpättää ja mukava kuuntelija kotona. Tanssi on ilona, kun ahdistaa.

Meillä on mukavia muistoja vuosien varrelta. Kuntoutuskursseilla ja perhetapaamisilla olemme saaneet paljon tietoa ja kokemuksia.

Perheitä ei saa jättää yksin ongelmiensa kanssa, vaikka olisi kyse kommunikoinnin vaikeuksista. Se on meidän yhteinen ongelma. On hyvin tärkeä ottaa huomioon myös kuurosokean puoliso, hän on auttamattomasti mukana yhteiselmässä. Arvo se kuuluu hänellekin. Toivomme mukavia perhetapaamisia juttelujen merkeissä. Tehdään yhdessä onnellinen elämä.

Hilkka ja Pekka Kasurinen

Pirkko Virtanen aluesihteeriksi Joensuuhun

Pirkko Virtasen elämässä on alkanut uusi vaihe. Hän luopui tois- taiseksi puheenjohtajan tehtävistä ja siirtyi aluesihteerin sijaiseksi Joensuuhun. Joensuun aluesihteeriksi Mikko Karinen taas on matkustanut Helsinkiin ja toimii Terhi Pikkujäm- sän sijaisena tämän virkavapaan ajan. Kyseessä on kaikilla seitse- män kuukauden mittainen aika uu- sissa tehtävissä. Erityisen mielen- kiintoinen uusi elämänvaihe odot- taa Pirkkoa, kun hän siirtyy pu- heenjohtajan paikalta työntekijä- puolelle.

–Minun kohdallani on kyse väliai- kaisesta kokeilusta, Pirkko Virtanen sanoo. Hän pitää tärkeänä sitä, että hänellä on nyt mahdollisuus tutustua aluesihteerityön arkeen.

Kokeilun jälkeen hän uskoo ym- märtävänsä sitä paremmin. Pirkko tarvitsee tulkkia päivittäin. – Palkkaisin osa-aikatulkkin, jos se olisi mahdollista, hän miettii. –On selvää, että tarvitsen avustajaa, mutta kuka hän on ja minkä lain- säädännön piirissä hän toimii, sitä en vielä tiedä.

Uusi aluesihteeriksi uskoo tekevänsä käytännön asiat eri tavoin kuin kuuleva-näkevä aluesihteeriksi. Hän toivoo, että muut suhtautuvat ko- keiluun yhtä myönteisesti ja inno- tuneesti kuin hän itse.

–Minulla on terveydenhuollon kou- lutus ja olen perehtynyt vammais- ten palveluihin. Minulla on myös vahva osaaminen kuljetus- ja tulk- kipalvelujen käyttäjänä, Pirkko Virtanen toteaa.

Uusi aluesihteeriksi uskoo omien kontaktiensa olevan hyödyksi mo- nissa asioissa. Myös nykyinen ajattelutapa ja suhtautumistapa ovat hänen puolellaan. –Aika on sellainen, että järjestöä ja sen hal- litusta kiinnostaa, miten kuu- rosokea voi työskennellä kuntou- tustyössä, Pirkko sanoo. – Se on minun ominta aluettani ja olen siitä hyvin kiinnostunut. Minulle on myös kiinnostava kokemus, miten työ- toverit ja yhteistyökumppanit suh- tautuvat kuurosokeaan työntekijä- nä, tällä asialla kun ei ole aikai- sempia perinteitä.

Toivotamme Pirkolle paljon voimia ja onnea uusiin tehtäviin. LT.

Muodikkaana syksyyn

– Muoti ja pukeutuminen on osa kulttuuria. Vaatteet heijastavat kunkin aikakauden elämäntapaa. Vaatesuunnittelija **Gunvor Western-Doll** kertoi Helsingin kuu-rosokeiden päiväkeskuksessa muodista, vaatteista ja erilaisista asustekokonaisuuksista. Kerholaiset saivat vinkkejä myös siitä, millainen olisi sopiva asu yhdistyksen 25-vuotisjuhliin.

Toimiva puvusto

Arkivaatteet ovat meille kaikkein tärkeimmät. Niiden pitää kestää kovaa käyttöä ja ahkeraa pesua. Niiden pitää olla istuvat ja mukavat. Ne saavat myös maksaa kaikkein jonkin verran enemmän.

Edustusvaatteissa me menemme kylään, juhlimme ja edustamme. Niiden ei tarvitse maksaa paljon. Hyvin valitut edustusvaatteet käyvät monenlaisiin tilaisuuksiin, kun niitä somistetaan pienillä yksityiskohdilla, kuten vöillä tai kauluksilla. "Pikkumusta", yksinkertainen tumma juhraleninki, pitäisi kuulua jokaisen naisen vaatekaappiin.

Vapaa-ajan vaatteissa on tarkoitus rentoutua, liikkua ja harrastaa. Ne jokainen valitsee omien harrastustensa ja elämäntapansa mukaan.

Koti-asu vaihdetaan ylle sen jälkeen, kun rauhoitutaan päivän rientojen jälkeen. Koti-asun pitää olla mukava, pehmeä ja joustava.

Ruskeaa eri sävyissä

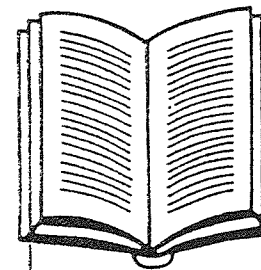
Tämän syksyn muotivaatteet ovat ruskean sävyisiä, lämpimän punaisia tai havumetsän vihreitä. Nyt yhdistellään kahta väriä sopivasti toisiinsa, esim. ruskeaa ja oranssia tai punaista ja mustaa. Juhlavaatteissa suositaan sähkön sinistä tai mustaa.

Naisten vaatteissa suositaan tänä syksynä kapeaa linjaa. Ylisuurten jakkujen ja puseroiden tilalle ilmes-tyvät vartaloa myötäilevät puserot, hameet ja neulepuvut. Asuja täydennetään pienillä yksityiskohdilla, esim. vöillä ja vetoketuilla.

Millainen asu yhdistyksen juhlaan?

– Ensin pitää miettiä millaisesta juhlasta on kysymys. 25-vuotisjuhla on arvokas tilaisuus ja asun on oltava sen mukainen.

Miehille Gunvor ehdottaa pukua, mieluiten tummaa. Paidan pitää olla hillityn värinen, solmio tai rusetti ja taskuliina on ehdottomasti oltava silkkiä. Jalkaan ohutpohjaiset nahkakengät ja tummat sukat, molemmat mueluiten puvun sävyä. Naisille Gunvor suosittelee juhla-vaata leninkiä tai jakkupukua. Juhla-asua täydentävät pukuun sopivat korut, sirot juhlakengät ja pikku-laukku. RK

Kirjapalsta

Myötä- ja vastamäessä Lakia selkokielellä

Lakikieltä pidetään hyvin vaikeaselkoisena. Pitkiä lauseita, vierasperäisiä lakitermejä on joskus kovin vaikea ymmärtää. Mutta nyt on ilmestynyt jokamiehen lakikirja, selkokieline Myötä- ja vastamäessä, perustietoa perhelainsäädännöstä. Sen ovat kirjoittaneet toimittaja Ari Sainio ja lakimies Heikki I. Ståhlberg.

Uusi lakikirja on hyödyllistä luettavaa kenelle tahansa. On hyvä tietää, miten perintöasiat hoidetaan, miten mennään naimisiin, mikä on uskottu mies tai miten testamentti tehdään.

Kirjan mielenkiintoista antia on myös kotirauhaa selvittävä luku. – Kotirauha on turvattu perustuslailla, se on siis henkilön perusoikeus. Kotiinsa ei tarvitse päästää sisään vieraita eikä tuttujakaan, jos ei halua. Kotirauha koskee yhtäläillä kaikkia, myös lähisukulaisia. Esimerkiksi aikuisten lasten vanhemmilla ei ole oikeutta tunkeutua lastensa kotiin, jos lapset eivät sitä halua. Näin kertoo sivu 26 kotirauhasta.

Kirja selvittää tarkoin myös perinnönjakoa sekä perimisen määräämistä testamentilla. – Myös sopimusjako voi perintöasioissa tulla kysymykseen. Joissakin tapauksissa henkilö voi tehdä perillisen pennittömäksi. Kirjan mukaan syyksi käy se, että perillinen on tahallisel-la rikoksella syvästi loukannut kyseistä henkilöä tai viettää kunniantonta ja epäsiiveellistä elämää.

Hyödyllisiä ovat myös kirjan antamat ohjeet oikeusavun saamiseksi. – Kunnan oikeusaputoimisto auttaa lakiasioissa lähinnä niitä, joilla on vähän tai ei lainkaan tuloja. Apu voi olla täysin ilmaista tai asiakas joutuu maksamaan osakorvauksen.

Lakikirjan Myötä- ja vastamäessä voi tilata BTJ Kirjastopalvelusta, puhelin 09-5840 440. Kirjan hinta on 98 mk.LT.

Kenestä Vuoden Kirjoittaja 1996

Vuoden kirjoittaja -titteli on tunnustus ahkeralle kirjoittajalle. Kuka Sinun mielestäsi on ansainnut tuon tittelin ja kiertopalkinnon. Kerro ehdokkaasi nimi Tuntosarven toimitukselle joko postikortilla tai kirjeellä.

Tulokset julkaisemme helmikuun Tuntosarvessa, joten Sinulla on joulukuun loppuun aikaa miettiä asiaa.

Lukijoiden postia

Pekka Juusola

Mitä Sinä annat lahjaksi?

Taasen luonto antaa selviä merkkejä siitä, että kesä on mennyt ja talvi on tulossa – sekä tietysti JOULU.

Joulu on siitä kummallinen juhla, että se saa monet ihmiset hermoilemaan siitä, että mitähän sitä nyt taasen osaisi ostaa ystävilleen joululahjaksi.

Tällainen kysymys on monelle hyvin tavanomainen. Mietitään sitä, että mitähän se ja se ystävä ostaa minulle lahjaksi ja onkohan se kuinka kallis? Ja pitäisiköhän minun ostaa varalta vieläkin kalliimpi.

Minulla itselläni tavaratalojen joulustokset ovat jääneet jo tosi vähälle, sillä en yksinkertaisesti enää halua mennä valkoisen kepin kanssa sinne tönittäväksi ja etsimään jotakin tiettyä lahjaa. Ja jos haluaisin löytää myyjän avukseni, niin myyjän löytäminen voi kestää vieläkin kauemmin.

Minun ystävä- ja tuttavapiirissä on jo useamman vuoden ollut tapana, että me sovitaan minkä hintaisia lahjoja ostamme toisillemme. Mitään hyvin kalliita lahjoja emme osta, sillä tavalliset ihmiset omistavat jo tärkeimmät talous- tai henkilökohtaiset tavarat.

Itse olen jo ainakin 3 vuoden ajan antanut tuttavilleni joululahjaksi kuurosokeitten tekemiä tuotteita, kuten saunaharjoja ja mattopiiskoja. Kuurosokeiden runokirjojakin löytynee jo ainakin kolmen tuttavani kirjahyllystä.

On tietenkin jokaisen oma asia, mitä milloinkin joululahjaksi ostaa, mutta minusta ainakin tuntuu kummalliselta, että moni ostaa esineen joka on valmistettu jossakin maapallon toisella puolella. Joululahjaksi voi ostaa sellaisen tuotteen joka on täällä Suomessa tehty. Tekijä voi olla vaikkapa kuurosokea. Sellaisesta lahjasta on iloa paitsi lahjan saajalle, myös sille, joka on lahjaesineen tehnyt.

Ei ole mitään järkeä huutaa viranomaisille, että niiden pitää järjestää työtä kuurosokeille. Kyllä me jokainen voimme parantaa kuurosokeiden työllisyyttä. Ostamalla kuurosokeiden valmistamia tuotteita me kaikki olemme antamassa työtä monelle kuurosokealle. Lahjaksi tai omaan käyttöön voi ostaa vaikkapa kaikenlaisia harjoja, mattopiiskoja, rottinkihuonekaluja,

runokirjoja, romaaneja, kankaanpainotöitä, leivonnaisia, mattoja, poppanoita, ym. Iloinen miellyttävä ja terveellinen lahja olisi varmaan lahjakortti, jolla voi käyttää kuurosokeitten hierojien ja kuntohoitajien palveluita hyväkseen.

Noin kaksi vuotta sitten minulta hajosi lehtikori, jossa pidin sanomalehtiä. Tietysti tilalle piti löytää uusi kori tai teline, jossa lehdet pysyvät järjestyksessä. Etsin ja kyselin eri huonekaluliikkeistä ja toreiltakin sopivaa koria. Ei löytynyt muuta kuin iso, painava ja ruma pärekori. En ostanut sitä ja asia melkein unohtui.

Sitten näin Tampereella asumis- ja toimintakeskuksen työntekijän Risto Salmelan. Kysyin häneltä, voisiko hän auttaa minua sopivan lehtikorin löytämisessä. Risto otti esille kynän ja paperin ja kysyi, minkä kokoisen korin haluan. Minä kerroin mitat ja Risto sanoi, että asia on selvä. Yksi lehtikori on pikkujuttu, täältä toimintakeskuksesta kyllä löytyy päteviä tekijöitä. Nyt minulla on Sepon tekemä hieno ja kestävä lehtikori.

Ei siis kannata hakea hyvää kaukaa merten takaa, kun voi löytää lähempääkin. Muistakaapa, hyviä ammattitaitoisia käsityöntekijöitä, kuntohoitajia ym. löytyy meidän kuurosokeitten keskuudesta paljonkin, ympäri koko Suomen maan.

Iris Alkio

Tieto kuurosokeudesta leviää

Aluesihteerini Heikki Paatelainen ja ystäväkerhon vetäjä Heli Kauppinen ovat luennoineet opiskelijoille kuurosokeudesta sekä ystäväni tärkeydestä kuurosokealle. Olen itse saanut olla mukana kertomassa omista kokemuksistani.

Vammamme on todella raskas taakka. Viisi luentoa on antanut minulle hyvän mielen, väsymyksestä huolimatta, sillä olen aistintuomien terveydenhuolto-oppilaitoksen henkilökunnan ottaneen koko sydämeästään vastaan tiedon. He ovat halunneet saada tietoa meidän avuntarpeesta ja päivittäisestä selviytymisestä ja se on antanut minulle voimaa.

Opiskelijat ovat halunneet tietää, miten parhaiten päästään yhteyteen yhdessä tekemään. Omas puolestani olen kertonut haluavani antaa ystäväille hyvän olon ja ilon. Kuuleva ja näkevä ystävä, joka ulkoilee, seurustelee kanssamme, on rakastava lähimmäinen.

Tuntuu siltä, että ystäviä on, kunhan heille tulee tiedoksi, miten meihin saa yhteyden, miten lähestyä, ja niin edelleen. He ymmärtävät turvattomuudesta johtuvan arkuutemme. Siksi on tärkeää

tiedottaa ihmisille, että ottavat yhteyden ystävätoiminnan työntekijöiden kautta. Tiedon puute on siis pitänyt meitä yksinäisyydessä. Ystävätoiminta laajentuu aivan varmasti tällä tavalla.

Yhdessäolo luo iloa ja turvaa, kun voimme luottaa toisiimme. Tämä on ollut minulle suoriutumista nykytilanteesta, mutta kiitokset ovat lämmittäneet ja toivon selviytyväni edelleen. Kiitos Heikille ja Helille! Työ, jota yhdessä teemme, on todella tärkeää meille turvattomille, kummankin tärkeimmän aistin menettäneille. Kuulijat ovat tämän ymmärtäneet ilahduttavan hyvin, tekemällä sattuvia kysymyksiä.

Vieno Hyttinen

Kuulemisen vaikeus

Elämä on opettanut minut huomaamaan, että terveys on arvokainta elämässä, mutta sen säilyttäminen ei ole ihmisen omissa käsissä. Elämä kuluttaa ihmisiä niin eri tavoin, kuuloakin.

Meitä ihmisiä on monenlaisia: on kuuroja, joiden äidinkieli on viittomakieli. On kuulevia, joiden äidinkieli on suomen kieli tai toinen kotimainen kieli, ruotsin kieli. Korvat voivat kärsiä elämän melussa ja kuulokin voi heikentyä iän myötä.

Kuuleminen voi olla kovin erilaista. Kerron siitä yhden omakohtaisen kokemuksen: Murrosiässä meitä oli kaksi tyttöä, joilla oli erilainen kuulovamma. Sirkka käytti jo kuulolaitetta ja hänen kuulovammansa oli seuraavanlainen: meluisassa ympäristössä hän kuuli ilman kuulolaitetta, mutta hiljaisessa ympäristössä hänen korvansa aivan kuin lukkiutuivat. Silloin hän tarvitsi kuulolaitetta.

Minulla oli päinvastoin: minä kuulin hiljaisessa ympäristössä, ja näkökuulo auttoi äänen lisäksi. Mutta jos moni ihminen puhui yhtä aikaa tai taustalla soi musiikki, en saanut puheesta selvää. Sivuäänet häiritsevät liian paljon.

län myötä kuuloni on heikentynyt paljon ja nyt seuraan keskusteluja sormiaakkosilla ja antikvakirjaimilla. Heikkokuuloiselle äänen väri, puhetapa ja äänen voimakkuus vaikuttavat paljon puheen seuraamisessa. Korvat kuulevat niin eri tavoin. Toiset kuulevat paremmin matalia ääniä, toiset taas kuulevat korkeita, kantavia ääniä. Puhetapa ratkaisee myös paljon; puhutaanko kirjakieltä vai jotain murretta, puhutaanko hitaasti vai nopeasti, selvästi vai epäselvästi.

Kuunteleminen on vaikeaa ja ongelmia on myös puhujalla: pitää arvioida, millainen kuulovamma kuulijalla on. Onneksi ihmiset oppivat uusia kommunikaatiotapoja ja näin ihmisten keskinäinen ymmärtämys kasvaa.

LUKIJOIDEN POSTIA – LUKIJOIDEN POSTIA – LUKIJOIDEN POSTIA

Seija Troyano

Asennemuutokseen tarvitaan aikaa

Aloittaessani työni lasten päiväkodissa kahdeksan vuotta sitten toin mukaan viittomat. Käytännössä viitoin pikkukaverille, joka puheen tueksi tarvitsi viittomia.

–Hyvää huomenta, mitä kuuluu? Tuo lause tuli viitottuna tutuksi koko henkilökunnalle. Ulkona lasten kanssa ollessa oli usein aikaa jutella myös työtovereiden kanssa. Välillä juttelin pelkästään viittomalla ja työtoverit saivat "harmaita hiuksia" yrittäessään ymmärtää, mitä halusin sanoa. –Mä en ymmärrä, ole kiltti ja puhu, he sanoivat.

Puhuin sekä myös viitoin asian uudestaan. Uteliaisuus lisääntyi.

–Hei miten käs se menikään, näytä vielä, sanoivat työtoverit.

Leikin, huumorin ja herkullisten väärinymmärrysten kautta viittominen tuli vähitellen kaikille tutuksi. Minulla oli tulkki mukaan työpaikkapalaverissa, koulutuspäivillä, kevät- ja joulujuhlissa. Silloin lasten vanhemmatkin näkivät ja kokivat viittomista ja antoivat myönteistä palautetta.

Monessa aamunavaushetkessä opetelimme koko osaston kanssa viittomia ja sovelsimme niitä myös käytäntöön. Rakensimme mm. kaupan, jossa "myytävänä" oli oikeita vihanneksia ja muita herkkuja. Kaupat hoidettiin viittoen ja kaikki meni kaupaksi.

Pystyimme kaupan myös vanhempien iltaan. Siinäpä vanhemmilla oli miettimistä, miten ostokset saisi tehtyä, onneksi lapset olivat apuna.

Keväällä ennen koulun loppumista järjestimme yhteisen juhlan paikallisten kuurojen kanssa. Olimme harjoitelleet lauluja, jotka viitoimme. Tulkki tulkkasi pienet näytelmämme ja lapset kävivät rohkeasti vuorollaan esittämässä omia viittomataitojaan. Kuurot puolestaan esiintyivät meille: sketsejä, lauluja viittoen. Tilaisuus jäi mieleen mukavana, lämminhenkisenä.

Osastomme 21 lapsesta ainoastaan yksi tarvitsee viittomia puheen tueksi, mutta koko ryhmä on ottanut viittomat omakseen. Numerot, kuukaudet, päivät, värit ja paljon muuta luonnistuu lähes kaikilta.

On upeaa mennä aamulla töihin, kun aamupalalla olevat lapset viittoavat iloisesti "hyvää huomenta", samoin tekevät työtoverini. Päiväkodin työntekijät saivat loppukesän aikana 20 tuntia viittomaopetusta, kun erään lapsen opetustunnit hyödynnettiin perheen lisäksi myös päiväkodissa.

Viittomat ja opetus alkoivat heti näkyä pihapiirissämme. Opettajat ja hoitajat viittoivat keskenään, se näytti olevan hauskaa. Tuntuu todella mukavalta nähdä käytännössä, miten asiat lähtevät liikkeelle ja asenteet muuttuvat. Ja mikä parasta, sain olla mukana kappaleen matkaa lasten ennakkoluulottomassa elämänpyörässä – toivottavasti kohti yhtä ennakkoluulotonta aikuisuutta!

LUKIJOIDEN POSTIA – LUKIJOIDEN POSTIA – LUKIJOIDEN POSTIA